

יהודים ודם!?

בני ישראל מצווים למשוך את משקוף הבית בדם, כדי שייזכרו בסיבת הגלות והירידה למצרים: מכירת יוסף. כאשר נתקן את הסיבה לגלות, נזכה לגאולה שלימה.

"בדמיך חיי"

בקשר ליין של קידוש ושל ארבעת הכוסות ששותים בליל הסדר אנו מוצאים הלכה מעניינת; בכל שבת כדאי ונכון לחזר אחרי יין אדום כי יש לו חשיבות גדולה יותר, אבל זה לא הכרח, במידה שמישהו אוהב יין לבן דווקא הוא יכול להשתמש בו לקידוש.

אולם לגבי פסח אנו מוצאים הלכה בשו"ע אדה"ז (סימן תעב סעיף כו) וז"ל: "מצוה לחזור אחר יין אדום אם אין הלבן משובח ממנו שנאמר אל תרא יין כי יתאדם משמע שחשיבותו של יין כשהוא אדום, ואע"פ שבקידוש של שאר ימים טובים ושבתות נוהגים כהאומרים שאין צריך לחזור אחר יין אדום אם אינו משובח מהלבן? מכל מקום בד' כוסות יש לנהוג כהאומר שצריך לחזור אחריו לפי שיש בו זכר לדם, שהיה פרעה שוחט את בני ישראל, ועכשיו שמצוים לעלות עלילות שקרים נמנעו מליקח יין אדום לפסח".

כלומר, שבפסח יש טעם מיוחד מדוע אנו משתמשים דווקא ביין אדום, לפי שזהו זכר לדם.

אבל בתקופות שלאחר מכן כשהחלה התופעה של עלילות דם כנגד היהודים, כשהם הואשמו בעירוב דם של תינוקות גויים באפיית המצות לפסח? הפסיקו להשתמש ביין אדום לפסח.

בכלל זהו דבר מוזר ביותר שיאשימו יהודים בשימוש בדם בשעה שיהודים מוזהרים בתורה שלוש פעמים שאסור לאכול דם, ואפילו טיפת דם קטנה

שיוצאת מהאצבע אסור ליהודי להכניס לפה, וא"כ כיצד חשדו ביהודים בכזה דבר?

גם במשפט בייליס הידוע שהעלילו עליו עלילת דם ברוסיה בשנת 1911, עורך דינו, יהודי בשם גרוזנברג, כשהוא נשא את נאום ההגנה שלו הוא שאל את השאלה הזאת [?] יהודים ודם?! הדברים הללו לא הולכים ביחד!

בפסח יש הרבה דברים שקשורים בדם, כמו שאומרים בהגדה "בדמיך חי" וזה מוסב על דם מילה ועל דם פסח, שאלו היו שתי המצוות שניתנו להם בהיותם במצרים כדי שתהיה להם זכות במה להיגאל. דם פסח זה שחיטת הקרבן שהם שחטו מתוך מסירות נפש את האליל של מצרים, ועל דם מילה נצטוו היות שהרבה יהודים לא מלו את עצמם במצרים וכתוב "כל ערל לא יאכל בו", וממילא הם היו חייבים למול את עצמם לפני אכילת הקרבן.

וכאן נוסף ציווי מיוחד: הקב"ה אומר להם "ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות מן הדם [?] ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף" (שמות יב, כג).

ולכאורה לא מובן: מדוע רצה הקב"ה שהם יצבעו את המשקוף בדם, כלום בלעדי זה הוא לא היה יודע שהם קיימו את מצות מילה ושחיטת הקרבן ושהם ראויים כבר להיגאל?

אלא בוודאי הציווי נועד בשביל להזכיר לנו משהו. כמו שמוצאים במזוזה שהיא נועדה להזכיר לנו בכניסתנו וביציאתנו על הקב"ה, כך גם המצווה הזאת מטרתה להזכיר לנו משהו.

הכותנת כתזכורת

היכן אנו מוצאים עוד דם בתורה? כשאנו נזכרים בסיבה שבני ישראל גלו למצרים אנו מוצאים דם. כשאחי יוסף מכרו אותו הם טבלו את כתונת

הפסים שלו בדם והביאו אותה ליעקב אבינו שאמר "חיה רעה אכלתהו" וזו הייתה הסיבה לגלות מצרים. כל הירידה למצרים התחילה ממלחמת אחים, מתוך שנאה בתוך המשפחה, וזוהי גם הסיבה לגלות הנוכחית [?] שנאת חנם.

אנו לא נמצאים בגלות בגלל שאנחנו מדברים באמצע קריאת התורה, ואפילו לא בגלל שיש מי שלא בא לבית הכנסת בכלל. הגורם לגלות היא לא עבירה שבין אדם למקום אלא דווקא עבירות שבין אדם לחברו, וזוהי גם הסיבה לגלות מצרים. ההיסטוריה חוזרת על עצמה.

וי"ל שלכן הקב"ה ציוה לצבוע את המשקוף ואת שתי המזוזות בדם כדי שנזכור שהסיבה לגלות היא שנאת אחים, ואיך נצא מגלות מצרים ומשאר הגלויות [?] על ידי אהבת חנם. ומאותה סיבה יש לנו בפסח עסק עם דם כמה פעמים, ולכן אנו שותים גם יין אדום כדי להזכיר לנו את הסיבה של גלות מצרים.

להגביר את החום

ישנו עוד דם שקשור עם פסח; המכה הראשונה הייתה שהמים אשר ביאור נהפכו לדם. הרבי מבאר שמים מסמלים קרירות, ודם מסמל חמימות, וצריך להפוך את הקרירות לחמימות; יהודי צריך להיות יהודי חם, למרות שלפעמים הוא יכול להשתמש בחמימות לדברים בלתי רצויים, עדיין כדאי שבטבעו הוא יהיה חם, שכן בסופו של דבר אפשר להפוך זאת לקדושה.

משא"כ אדם קר בטבעו חשוב כמת שהוא קר [?] אדם חי זה אחד שיש בו חמימות, ולכן כל דם הפסח הוא כדי להזכיר לנו להיות יהודים חמים שעושים כל מצוה בחיות ובהתלהבות עם גאוה יהודית וכו'. הקשר אפוא בין יהודים ודם הוא מובן: יהודי צריך להיות מלא דם חם לענייני קדושה ויהדות.